וקונן לו דמיס · כך וכך דמיס כעבר על עבדיו תהן לך וקתמר הנח לשם הוזלו טוטל תטין והייטו דפרקיטן והלה קנן לו וכי הוזלו נמי יכול דמיס שקנן דהא כמו לוזפיה זוזי הוא: **מתני'** **הלויני עד שיבא בני** · דכיון דיש לו שפיר דמי דהא כשאה בשאה דרבנן הוא דלאו כשך דאורייתא, וכי יש לו, לא גזור: **גמ'** **כמה זורין** · דכל חדא וחדא תמרינן זו תהא מחמיה שהרי ליכה קטיה למלוה וכידו לאוכלה ולמיוכרה ומילתא לאחת שלוה *מזקקת על פירות שבשוק וזו פטיה לגוות עליה וכשלוה כל אחת ואחת לוה כהיתר להא ליתו לוה שהה אחת ואכלה וחכל גם הרחשונה הוחיל כשלוה בהיתר לוה ישלם חטין הכא נמי כשלוה, בהיתר לוה כל שהה ושהה שהרי זו עומדת: **לוין** · ככרות שהם בלא קילוח דמיס שלא התמירו לדקדק בחיסור שהה בשהה כל כך: **בני מבורה** · הולכין בדרך לו יושבין בבית אחת ליס לשעורת עלמו: **המקפידים זה על זה** · שלין מוחלין על דבר מועט ומקפידין להלוות זה לאת זה במדה במשקל ובמנין: **עוברין** · בשבועה **וימים טובים**: **משום לווין ופורעים**· דחנן במסכת שבת (דף קמה·) ובלבד שלא יאמר לו "הלויני" והשם מפרע מעמת שמא יכאוב: **ומריך** · ופשיך דמי דמתנה כשלמת הוא ולא רבית, [ל"ל] **לריך**·סוב ודומה לו בספר עזרא (ל') ועברות מלכא לא לריך לגא למחזי ופירושו גבות המלך, לא יפה לו לרלות: **להטעימן**· שיהו כמה מלטער ומילר הנותנו ויביט כמה עושה גדול: **למסרב**· להרגיל שיהמוד לבם השכר: **מתני'** **נכש עמי** · היום ולמי תלכם עמך למחר: **נכוש** · שרקלי"ר בלע"ז: **עדור** · חפור: **אבל לא יאמר לו נכש עמי היום ועדור עמך למחר** **פלוני**·פעמים שזו קשה מזו ויש כלומגר גבור ליה בשכר שממתין לו על שכר פעולתו עד למחר זמן הוא מקבל עליו מלחכה שהיא קשה מזו: כל עמי ואעדור עמך" **ולא יאמר לו** "נכש עמי ואעדור עמך, עדור עמי ואנכש עמך". כל

הלויני כור חטין וקבלו לו דמים, **הוזלו, גזלתו לו חטים, הוקרו, נותן דמיהם** **והלא קבלו**: **ולית** הלכתא כוותיה · ומלהה דהכתם קי"ל כר' ילמח דלמילו שלין לו חלה שהה לוה היתה כמו כורין דבריהם חייא מסייע ליה וריב"ן פי' דביחד חין יכול להלות חלה כמו שים לו וזה מחחר זה דוקא שרי ומיהו בהא מודה צוף ביחד ושרי כשלוה חלה כהלל:

אמר רב ששת הבי קאמר **אם לא קבלו הוזלו, גוטל חטין, הוקרו, נותן דמיהם**: **מתני'** "לא יאמר אדם לחבירו "הלויני כור חטין ואני אתן לך לגורן" "אבל אומר לו *"הלויני עד שיבא בני או עד שאמלא מפתח" והלל אומר, "וכן היה הלל אומר "לא תלוה אשה ככר לחברתה עד *שתעשיה דמים שמא יוקרו חטין ונמלאו באות לידי רבית: **גמ'** אמר **רב** הונא יש לו סאה, לוה סאה, סאתים, לוה סאתים, **ר' יצחק** אומר 'אפי' יש לו סאה, לוה עליה כמה כורין, **תני ר' חייא** לסיועיה לרבי יצחק **שיפת יין אין לו, טיפת שמן אין לו** **הא** יש לו, לוה עליה כמה טיפין: **והלל אומר**: אמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כדברי הלל, **ולית** הלכתא כוותיה: וכן היה הלל אומר לא תלוה אשה [וכו']: אמר **רב יהודה אמר שמואל** זו דברי הלל אבל חכמים אומרים **לעולם** סתם ופורעים סתם *ואמר **רב יהודה אמר שמואל** "בני "חבורה המקפידין זה על זה עוברין **משום** 'מדה' **ומשום** 'משקל' **ומשום** 'מנין **ומשום** 'לוין ופורעין בי"ט, וכדברי הלל אף **משום** רבית, ואמר **רב יהודה אמר שמואל** *תלמידי חכמים מוהרים ללוות זה מזה ברבית, מאי טעמא: מידע ידעי דרבית אסורה ומתנה הוא דיהבו אהדדי, א"ל שמואל לאבוה בר אידי הלויני מאה פלפלין במאה ועשרין פלפלין, ואריך *אמר רב יהודה אמר רב מותר לו לאדם להלוות בניו ובני ביתו ברבית כדי להטעימן **טעם** רבית, ולאו מילתא היא משום דאתי למיתרך: **מתני'** אומר אדם לחבירו "נכש עמי ואנכש עמך, עדור עמי ואעדור עמך" **ולא יאמר לו** "נכש עמי ואעדור עמך, עדור עמי ואנכש עמך".

נרלה לכל כשאמר לקמה כ' גם לחי לטול כ' מרלה שמדקדק ומקפיד על המנין והוי טובדת דהול בעין מכח ומקן ולי גמי שרי בכי הלי גווכל כעמיד כגון שאמר ליה המקן עד שאמכה לך התגוזים שאתה טובל ולטול גם לחי כמניינם וכן בעין זה במדה וכמשקל לטור ועוד מפרש בה"ג לישור מין בעין לאחר בהלטות י"ט הולך לדם לגל רוצה הרגיל וכו' כרייתא בס"פ לין לדין (ביצה כח:) עד ולאמר הן לי עשרים ביצים ועשרים לגוזים שכן דרך בעה"ב להיות מוכה ביחו עשרה לפרסקין כ' לרוגים ובלבד שלא יזכיר לו סכום מנין רשב"ח לומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח סכום מנין כי הוה נקיט מינה מיניה ליתין והשתח נקט מינה מיניה לרבעים לא ליימא ליה מלי לאו מאה ונרלה להטעם כיון שבא לדקדק בלמוס החשבון לטור שלין זה כדרך בעה"ב כי לין רגיל לדקדק בלמוס החשבונות כעין זה ומוטרח גדולה היא ונרלה דוקא כשטוכעין ק' לגוזים בפרוטה לז לטור דלי חשבון של ק' לא שייך ללמוס דמים לין נרלה שיהא לטור וסכום מקח פי' בה"ג כי הוה נקיט מיניה חמשה דנקי והשתח נקיט מיניה בדנקי לא ליימא ליה מלא לי בדיוק ונרלה שלא פי' כן בשביל שיהא מותר לה לקח היתו שום דיוק ביחד ולא יאסור שלא דוקא שמדקדק ללמוס במילוי הדיוק דפשיטא דהא נמי לטור ומה שפי' כן בה"ג דשמא היה פשוט זה יותר לאסור שמוכיר סכום המקח שלוקא שכשוי "וי"ח גרס במסכת בילה סכום מקח במילתיה דה"ק סכום מנין במילתיה דרשב"ח שלל בתוספתא "כתוב כמו בה"ג שלל בספר שלנו כתוב סכום מידה במילתיה דה"ק סכום מקח במילתיה דרשב"ח ולין נרלה לנפי גרסת זו לא מלינו ליסור מנין לא במסכה ולא בברייתא ול"כ מנ"ל לשמועה ליסור מנין דקתמר שוברין משום מנין דמשמע שליסור יהוע לא כמו מדה ומשקל:

ומשום לווין ופורעין בי"ט · לסור לומר לחביכו לשון הלוחה ופריעה שלא יש לו לומר לשון שלוה וחזרה והם ליכם רולים לומר כן לשון שלוה משמע להדל בעייכה ומחשב בלבו השוחל שלוה יכול לשון שלוה לחזיר מיד ול"ע דל"ע לא קשי שלא שלוין ופורעין שבל שוברים משום מדה ומשקל ומנין נקט לענין גזל ולי לפשר לומר כן בפרק שוחל (בבא קמא קי:) מייחי לה התם לענין שבת: **וכדברי** הלל לף משום רבית · ודוקא במקפידים (לסרי ב"ה) [לסבר הלל] כדלמריכן בני חבורה המקפידים לבל שלין מקפידים בית שע"ג דבמתני' לייכי בסתם בני חדם סתם בני חדם הם מקפידים ולא מהלי על מה שמקפידים ושוה יותר שלא משום שכך הלוחה ורבכן שרו לפי' במקפידין דמחלי על דבר מועט ומוחנין שלא בתורת ריבית ולפי' לא מהלי לימור דטעמא דרבכן דשרו לפי שלא התמירו בלישור כלה בסתם ב"ש לישור לפי' בכרות כדפי' בקונטרס לעיל ולין להקשות כיון דסתם בני חדם מקפידין לחולי נקט שמועל בני חבורה המקפידים ולא נקט בסתם בני חדם דנקט בני חבורה שרגילין ללוות זה מזה ולין מזכירים לדקדק כל שעה ושוטין בי"ט כמנהג בחול וגם לין מזכירים לעשות דמים על הבכרות כל שעה כשלוים זה מזה לפי שרגילין תמיד ללוות זה מזה ולין יכולין ליזהר אע"פ שפי' לעיל דלפיכך ביד לסור לשקול בשר בני חבורה המקפידים ובמסכת בילה (דף כח·) שרי לעבד שלוטו לומן הסם לף הוי בסתם בני חדם התקוטין במקפידים דלין טבח מקפיד אלל הרגיל ליקח ממנו ולין לפרש דסתם בני חדם לין מקפידין דמו ומתניתין דאסר הלל נוקי דוקא במקפידים דהא לתמרינן בפרק שוחל (שבת דף קמח·) וכן חשה שוחלת מחבירתה בכרות ובלבד שלא תאמר לה הלויני ופרכינן בגמרא בשבת הוא דלסור הא בחול שפיר דמי ליתח מתניתין דלא כהלל ומלי קושיא ההיא בסתם בני חדם דלא קשדי והלל לף אסר אלא דוקא במקפידין:

מתנה בעלמא קא יהבי לחדדי · מרלה דוקא דבר מועט שיודע בלבו שהיה טוען לו בלולו הכי ולפילו מחנה מועטת דוקא בח"ח:

מסורת הש"ס

[ג"ז שבת קמה: ג"ז שהשאני יעב"ז]

[שבת קמה:]

[ג"ז נזקקת שאני ארוכה ד' בתרגומו]

[ג"ז שבת קמה: ג"ז שהשאני יעב"ז]

ג"ז שם:

[ס"ג דביצה ע"ש]

קסד א ב ג מיי' פ"י מהל' מלוה ולוה סל"ו ג סמג לאוין קנ טוש"ע י"ד סי' קכ"ב סעיף ו:

קסה ד מיי' שם סל"ו ג סמג שם טוש"ע שם סעיף ב:

קסו ה מיי' שם סל"ו ב טוש"ע שם סעיף ג והלה כהלל:

קסז ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

קסח ז מיי' שם ועיין נמ"ע סמג שם טוש"ע שם סעיף ו וסעיף ב ופ"ח שם:

קסט ח מיי' פ"ו מהל' גניבה הל' ו סמג לאוין עם [הגה הפוסקים בהמיטוטו] טושיע ח"מ סי' שנ"ו סעיף ב:

קע ט מיי' פ"ד מהל' מלוה ולוה הל' ט סמג לאוין קנ טוש"ע י"ד סי' קס סעיף יז:

קעא י מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף ח:

קעב כ מיי' פ"ו מהל' מלוה ולוה הל' יא סמג לאוין קנ טוש"ע י"ד סי' קס סעיף ט:

נוסחא
סאה בסאה

נוסחא
אחי אשתו ולי, נחן אחי אשתו לווה בסאה

נוסחא
הגיהת הגרא"ת תמורת ציורת